

NIME MUUTMINE

ON VAJALIK

Rakvere südalinnas, Tallinna ja Komsomoli tänava nurgal kasvab hõre puudesaiu, mis mõne aasta eest Rakvere linnanõukogu täitevkomitee otsusega nimetati Alfred Stamme nimeliseks pargiks.

A. Stamm töötas aastail 1940.—1941 Rakveres EKP Viru Maakonna Komitee esimese sekretärina. Tema mälestuseks püstitati samasse parki mälestuskivi.

Viimase aasta jooksul toimunud avalikustamise käigus on selgunud, et A. Stamm osales aktiivselt stalinistlikes inimsusevastastes kuritegudes Virumaal. Tema koos maakondliku julgeoleku- ja miilitsaülemaga moodustas kolmiku, kes otseselt juhtis 1941. aasta 14. juuni küüditamise ettevalmistamist ja läbiviimist Virumaal. Küüditamispäeva eelõhtul, 13. juunil Rakvere teatrimajja kokkukäsitatud asutuste ja ettevõtete esindajatele peetud kõnes kiitis A. Stamm heaks ja pidas vajalikuks kogu Eestimaad haarava deportatsiooni

1941. aasta 1. detsembri rahvaloenduse andmeil küüditati 14. juunil Virumaalt Siberisse 653 inimest. Arreteeritute ja teadmata kadunuks jäänute arv 1940.—1941. aastal oli maakonnas 674. Stalinismi otseseid repressiooniohvreid Virumaal oli seega 1377. (Andmed 1942. a. ilmunud «Ühiskalendrist»).

Stalini, Beria, Zdanovi, Molotovi ja nende käsilaste inimsusevastased kuriteod on saanud nüüd üldise hukkamõistu osaliseks. Sellest on tehtud ka järeldused. Ei eksisteeri enam nendenimelisi tänavaid, linnu, kultuuri- ja teadusasutusi, tehaseid jne. Isikukultuse perioodi sümbolistikaks kujuneski nimepanekutega manipuleerimine kogu Nõukogude Liidu ulatuses. Nimekultus jõudis ka Eestimaale.

Nüüd peaks kõik see olema juba minevik. Ent siiski, kui mööduda A. Stamme pargist ja mälestuskivist, tekib tahtmatult küsimus: kas sobib Rakverele jätta jäädvustada selle nime, kes otseselt või kaudselt aitas kaasa stalinismi veristele repressioonidele Virumaal?

Mida arvab sellest Rakvere rajooni juhtkond?

K. OHAKAS